

skem a Tureckem, tedy den úředního vyhlášení mírové smlouvy (Neuilly 9. srpna 1920), ač i tu dlužno poznamenati, že dle sdělení téhož ministerstva k míru s Tureckem dosud nedošlo. Je tedy bezpečno, že d e j u r e válka pro Československou republiku dosud není skončena, a poněvadž v této rozepři měly strany na mysli takové ú ř e d n í vyhlášení míru, které by bylo bývalo vyhlášeno v rakouském říšském zákoníku, je zřejmo, že žalobní nárok není po právu svým důvodem, poněvadž smluvní tříletí, ač-li začalo, určitě ještě neuplynulo.

Čís. 3536.

Diferenčními obchody jsou obchody, při kterých jest srovnalou vůli stran vyloučeno právo, žádati efektivní dodání, a povinnost, dodati efektivně.

Nařízením ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n., není zakázán již nákup nebo prodej cizozemských valut vůbec, nýbrž pouze dispozice jimi k účelům v nařízení nedovoleným.

(Rozh. ze dne 26. února 1924, Rv I 1785/23.)

Proti žalobě banky na zaplacení pohledanosti z obchodního spojení namítl žalovaný najmě, že šlo o obchody diferenční. *P r o c e s n í s o u d* p r v é s t o l i c e uznal dle žaloby, o d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. *D ů v o d y*: Pokud jde o odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci, zjistil prvý soud bezvadně, že veškeré příkazy žalovaného byly efektivně prováděny a nakoupeny cizí valuty s podmínkou dostatečného krytí se strany žalovaného k jeho dispozici. Z těchto zjištěných skutečností dovodil prvý soud správně, že se nejednalo o obchody diferenční, tedy o docílení pouhých diferencí kursovních, když je jisto, že žalobkyně valuty pro žalovaného skutečně nakupovala, pro něho k dispozici měla a je k příkazu žalovaného také prodávala. Jaký úmysl měl žalovaný a zda tento směřoval snad jen k obchodům diferenčním, je nerozhodno, když není prokázáno, že žalobkyně tento úmysl jeho znala a je naopak zjištěno, že všechny obchody efektivně prováděla. Z postavení jeho jako úředníka konsulátu cizího státu nemohla taktéž žalobkyně usuzovati na finanční neschopnost žalovaného, prováděti efektivní koupě a prodeje, naopak z tohoto jeho úředního postavení mohla souditi, že je schopen dostáti závazkům z prováděných obchodů a chce prováděti obchody efektivní, zvláště když jednalo se o valuty jeho státu. Okolnost, že obchody, o něž se jedná, v době jejich provádění byly státem zdejší zakázány a tudíž neplatny, žalovaný ve sporu před soudem prvním ani netvrdil a neposkytl žalobkyni možnost je vyvrátiti, neboť nelze uznati za správný názor, že bankami provozované obchody s cizími valutami vůbec nebyly státem trpěny a povoleny. Nelze tedy k tomuto tvrzení v řízení odvolacím přihlížeti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Co do právního posouzení věci stačí poukázati ku správným důvodům napadeného rozsudku, jež hovoří stavu věci i zákonu a k nimž, vzhledem k vývodům dovolání, uvéstí jest ještě toto: Diferenčními obchody jsou obchody, při kterých jest srovnalou vůlí stran vyloučeno právo, žádati efektivní dodání, a povinnost, dodati efektivně, a místo toho jest ujednáno, že má býti placen jen rozdíl dvou cen. Toto ujednání, které vtiskuje obchodu ráz hry a sázky a tím obchodu diferenčního, může se státi jako každé jiné ujednání nejen výslovně, nýbrž i konkludentním jednáním (§ 863 obč. zák. a čl. 278 obch. zák.). V případě posléz uvedeném musí tu však býti okolnosti, jež nedopouštějí pochybnosti o tom, že úmysl stran směřoval k provedení obchodu jen tím způsobem, že se zapraví pouhá difference, nebo, že se úmysl jedné strany nesl tímto směrem a druhá strana o tomto úmyslu věděla a dle něho si vedla. Chtěla-li však jedna z obou stran provésti obchod efektivně a vůlí svou uplatnila tím, že učinila čeho třeba k efektivnímu provedení obchodu, nelze mluvit o obchodu diferenčním. Při tom nemusí ovšem býti vyloučeno, že druhá strana koupí neb prodejem valut chce vyzískati, ale takovéto spekulativní obchody nejsou samy o sobě ještě obchody diferenčními. Ve sporném případě výslovné ujednání, vylučující právo, žádati efektivní dodání, a povinnost, dodati efektivně, a směřující pouze ku placení difference, nebylo ani tvrzeno, tím méně prokázáno. Naopak bylo zjištěno, že žalující banka příkazy žalovaného co do koupě a prodeje cizích valut vykonávala zcela přesně, efektivně a že valuty ony měla pro žalovaného k dispozici. Z toho zajisté nelze usuzovati, že by byla žalobkyně věděla, že obchody tyto směřovaly jen k obchodům diferenčním. Zbývá ještě otázka, zda ony valutární obchody byly snad, zejména se zřetelem k nařízení ze dne 28. listopadu 1919 čís. 644 sb. z. a n. obchody zakázanými a proto ve smyslu §u 879 obč. zák. ničí, a že tedy nejsou účastny právní ochrany. V tom směru sdílí dovolací soud právní názor soudu druhé stolice, že nelze zcela povšechně tvrditi, že bankami provozované obchody cizími valutami nebyly státem trpěny a povolovány. Nařízení svrchu citované nezakazuje již nákup neb prodej cizozemských valut vůbec, nýbrž pouze dispozice jimi k účelům v nařízení nedovoleným. Jest tedy dovolena, jako v tomto případě se stalo, též úmluva s oprávněnou bankou o opatření cizozemské valuty, ovšem v předpokladu, že jí bude použito k účelu, dle tohoto nařízení přípustného. Z této úvahy plyne však také, že žalovaný teprve tehdy, kdyby byl chtěl zakoupenými valutami dále disponovati, musil předložiti bance příslušné doklady (§§ 5 a 14 cit. nař.).

Čís. 3537.

Revírní rada nemůže se žalobou na soudě domáhati na podnikateli hor předložení rozvahy a zjištění její nesprávnosti.

(Rozh. ze dne 26. února 1924, R II 32/24.)